

SOTSIAALMINISTEERIUM

Eesti Puuetega Inimeste Koda
epikoda@epikoda.ee
Toompuiestee 10
10137, Tallinn Harju maakond

Teie 15.03.2024 /
Meie 31.05.2024 nr 4.2-3/707-2

Vastus ettepanekutele puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse muudatuste kohta

Lugupeetud Maarja Krais-Leosk

Tänan Teid ettepanekute eest, mis on seotud puude mõiste, puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse (PISTS) alusel makstavate toetuste eesmärgi ja termini sõnastamisega ning arvamusega PISTS-i ja sotsiaalhoolekande seaduse (SHS) kohta. Järgnevalt vastan küsimustele esitatud teemade järjekorras.

1) Puude mõiste

Nõustun, et puude mõiste üle vaatamine PISTS-is on vajalik. Seejuures on vajalik hinnata ja osapooltega läbi rääkida, kas ja milliseid muudatusi toob mõiste ümber sõnastamine kaasa puude tuvastamises ja teistes seadustes, kus on samuti viidatud PISTS-i § 2 lõike 1 puude definitsioonile. Sellisteks seadusteks on näiteks SHS, kus mitmed kohaliku omavalitsuse üksuse (KOV) korraldatavad teenused viitavad puude mõistele PISTS-i § 2 lõike 1 järgi. Nii nagu ka 2019.a [Riigikohtu otsus](#) kinnitab, on PISTS § 2 lõike 1 näol tegemist puude laiema mõistega, mida ei tohi segi ajada puude raskusastme tuvastamise otsusega ja mida SHS-i KOV korraldatavate teenuste puhul saab hinnata kohalik omavalitsus. Kuna muudatus vajab osapooltega läbi rääkimist ja mõju analüüsimist, siis ei ole meil plaanis lisada muudatust PISTS ja teiste seaduste eelnõu juurde, mille saadame kooskõlastusele juuni alguses. Sügisel hakkab 2025. aasta tööplaani tegevuste ette valmistamine ja hindame selle käigus, kas saaksime selle ettepaneku lahendamise planeerida järgmisesse aastasse.

Kuna pöördumises oli mainitud ka VõrdKS-i, siis lisan, et soolise võrduse ja võrdsete võimaluste seaduse eelnõu läks maikuu lõpus esimesele [kooskõlastusringile eelnõude infosüsteemi](#). Eelnõus on muudetud ka puude mõistet ja viidud see vastavusse puuetega inimeste õiguste konventsiooniga. Eelnõu kohaselt on soolise võrduse ja võrdsete võimaluste seaduse tähenduses puue pikaajaline füüsiline, vaimne, intellektuaalne või meeleline kahjustus, mis võib koostöös erinevate takistustega tõkestada isiku täielikku ja tõhusat osalemist ühiskonnaelus teistega võrdsetel alustel.

Kuna soolise võrdsuse ja võrdsete võimaluste seaduses on plaanitud kasutada puuetega inimeste õiguste konventsioonis kasutatavat puude mõistet, siis võiksime seda mõistet kaaluda ka PISTS-i tuua, et erinevates seadustes oleks võimaluse korral sama definitsioon ühesugune. Viidatud sõnastus on veidi erinev teie poolt pakutud sõnastusest.

2) PISTS järgi makstava puudega inimeste sotsiaaltoetuse eesmärk

Nõustun, et kuigi PISTS-i § 1 lõike 2 järgi on seaduse eesmärk puudest tingitud lisakulude osaline hüvitamine, siis ei ole hetkel seaduses ega määruse tasandil täpsustatud, milliseid lisakulusid on mõeldud. Samuti vastab hetkel erinevatele puude raskusastmele ja tööaliste puhul ka funktsiooni kõrvalekaldele (puude liigile) üks toetuse summa, mis ei ole selges seoses puudest tingitud lisakuludega, mille puhul oleks asjakohane, et riik aitaks neid osaliselt hüvitada. Täna on lähtutud, et raskem puude raskusaste toob kaasa ka suuremad lisakulud ja seetõttu on ka toetuse summa suurem. Ettepanekutel toetuste tõstmiseks (nt mootorsõidukimaksuga seoses) oleme lähtunud sihtgruppide lõikes suhtelise vaesuse ja ilmajäetuse näitajatest.

Pean vajalikuks ja nõustun, et asjakohane on sihtgruppide lõikes vaadata üle toetuse eesmärk ja selle seos lisakuludega. Kuna muudatus eeldab põhjalikumat analüüsi kui praegune ajaraam võimaldab, siis ei ole meil plaanis lisada muudatust PISTS ja teiste seaduste eelnõu juurde, mille saadame kooskõlastusele juuni alguses.

Lisan juurde, et [Töövõime toetamise süsteemi loomise ja juurutamise makromajandusliku mõju hindamise analüüsis](#) ja [Riigikontrolli auditis](#) soovitati analüüsida ja leida optimaalne lahendus tööaliste puude raskusastme tuvastamise ja töövõime hindamise süsteemi koondamiseks nii, et inimesed ei peaks eristama abivajaduse otsimist erinevate skeemide vahel. Seetõttu on Sotsiaalministeeriumi ning Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi juhtkonnas võetud vastu otsus sisuliste tegevustega sel teemal edasi liikuda. Sisulised tegevused algavad eelduslikult 2025.a, kuid eeltegevused juba sellel aastal (sh projektiplaan ja visioonipäev, kuhu on kaasatud ka EPIKoda). Eelneva kokkuvõtteks näen, et tööaliste puhul on võimalik ettepanekuga arvestada kirjeldatud muudatuste planeerimise käigus. Vanaduspensioniealiste osas saatis Sotsiaalministeerium 2023.a kooskõlastusele [sotsiaalhoolekande seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu väljatöötamise kavatsuse](#), milles tegime ettepaneku 80-aastaste ja vanematele inimestele luua pensionilisa, mis asendaks selles vanusgrupis tänast puudega vanaduspensioniealise inimese ja üksielava pensionäri toetust. Muudatuse üks põhjus oli, et puudega vanaduspensioniealise inimese toetus ei täida selles vanusgrupis enam oma eesmärki. Muudatusega edasiminekut on hetkel takistanud muudatuse tegemiseks vajaliku lisaraha (ca 40 miljonit) puudumine.

Eeltoodule lisaks toon ka selle punkti vastuse juures välja, et sügisel hakkab 2025. aasta tööplaanis tegevuste ette valmistamine ja selle käigus täpsustamine, kuidas ja milliste sihtgruppide lõikes tõstatatud probleemi lahendamine järgmisel aastal tööplaanis on.

3) PISTS ja SHS muutmised 2024. aastal

Täna, et lisasite kirja juurde oma arvamuse puudega laste vanusepiiri muutmise kohta, mille esitasite ka sotsiaalhoolekande seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu väljatöötamise kavatsusele inimeste vajadustele vastava rehabilitatsioonisüsteemi loomiseks. Teie toodud tähelepanekutega oleme PISTS ja teiste seaduste eelnõu koostamise käigus arvestanud ja ka teiega need teemad läbi arutanud.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Signe Riisalo
sotsiaalkaitseminister

Kadri Mets Kadri.Mets@sm.ee